

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

6 de iniuriis Scripto factis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

curat in P. l. qui quis, §. C. de postu. an. in illis verb. ultra quam licitum possit vitari. Et Perla existimat turpissimum mentiri, & etri alieno subici, vt ait Herodotus in 1. §. Si tamen quis adiecerit falao honore, vt bona venia tu mentiris, existimant verba iniuriam non habere: contrarium autem, si sequantur verba tu mentiris, saluo tuo honore, fac de Bellou. in praxi crimi. rubr. de iniur. nu. 14. Dynu. an l. si quis extraneus, per illam l. & ibi Bart. nu. 27. de acq. here. Bart. in d. l. que omnia, §. 1. de procur. P. Quia protestatio non valet contraria actui cui adicitur. Notatu dignum autem est, quod si quis obiciat crimina vel iniurias habentia, cum protestatione quod non animo iniuriandi, sed tuendi ius suum, iniuriam agi non posse, vt notat Speculator, in tit. de aduocato, §. 3. Proinde nec verba iniuriosa a iudice prolata sine causis cognitione, habent iniuriam, nec infamant, l. verbum, 17. ex quib. cas. infra, §. C. lib. 2. tit. 12. Neque cum quis excipit contra testes, obiciendo crimina, cum protestatione non se animo iniuriandi exceptiones proponere, vt notant Bald. Paul. Castrenf. Guillel. de Cune. Angelus, Salyc. in omnes in l. fin. quod quis iur. P. & rursum Paul. Cast. l. 3. de lib. & posth. P. Quamuis Alexander, Iafon, & Panormit. Alex. & Iafon in d. l. fin. quod quis iur. Pano. in c. cum tu, de sentent. & re iudic. dicant non posse inde excusari iniurias, si falso proponantur, nec probentur: quia protestatio actui contraria, cui adicitur, non prodest, c. cum Martinus, de constitutio. & ibi Felin. Bart. & alii in l. non solum, §. morte, de oper. no. num. 2. Egoque probare hanc sententiam, ne calumniandi detur occasio, arg. l. conuenire, de pati. Neque enim id defendi potest ex illa regula, quod iuris executio non habet iniuriam, l. iniuriam §. 1. de iniur. l. nullus, de reg. iur. aut quod in suo liceat edificare vel agere, cum damno alterius, l. Proculus, de dam. inf. P. Nam hic iuris non est executio, sed peruersio, quod calumnias inhi-ber: nec in suo quis facit, cum alienam inficit famam. Proinde si iudicarem, monerem patronos & litigantes, ne que probare non possent, obicerent: alioquin si infamia crimina temere proponerentur, nec probarentur, impunita non reliquerem, vel saltem eradi exactis in iudicio factis, vel libellis propositis, incidi vel cancellari dicta scriptaque publice iuberem. Verum hec questio longiorem cum habeat tractationem, videbis eam aliter distinctam latius a Nicolao Boerio, consi. 4. num. 23. 34. 35. 37. Progreddior, ¶ inter iniurias verbales expressa alia, alia tacita: expressa, vt si quis latronem dicat, homicidam, &c. quando-
cunque de aliquo, vel in aliquem iniuriandi animo dicitur, quod boni mores improbant, quod bonam famam minuere potest: vt verum sit etiam iniuriam fieri, si cui obiciatur extra iudicium crimen quod vere commiserit, Luc. de Pen. in l. errat, de cast. pecul. lib. 12. C. vers. nono queritur, & versio. decimo queritur, text. in l. 1. de famo. libell. C. Nam inspicitur animus, qui diffamandi est proximus, non autem habet reipublic. vtilitatis scopum, vt puniatur: qua ratione licet tantum nocentes infamare, Leum qui nocentem, de iniur. P. l. ita vniueris ad l. Aquil. Alioquin iubet Salomon Prover. c. 25. Quae viderunt oculi tui, ne proferas in iurgio cito, ne postea emendare non possis, cum de honestate ueris amicum tuum. Neque peccata proximi sunt propalandate mere publice, c. si peccaueris, 2. q. 1. c. Matthei, c. 18. Quin nec obici sine iniuria potest ei quae caste viuus, & nupta nunc, quod sit meretrix: etsi alias talis fuerit cum eo. qu. m. duxit. Matrimonium enim abolet talem turpitudine, ea tanta qui filii sint legi. Imperialis, de nupt. C. l. si uxor, §. plare, §. §. de adult. P. Contra tamen, immunitus est, si cum eo non nupiat, qui meretricem vocat: quia non aboletur vilitas, sed suspenditur, l. palam, §. 1. de rit. nupt. Et ita tenet ex lege Langobarda Lucas de Penna in d. l. errat, versio. septimo queritur. Putarem ego tamen, in nupta nunc & casta, obiectum crimen simpli-
citer meretricis, turbare matrimonium: & ideo iniuriam puni-
endam, l. fin. de furt. C. Tacite ¶ iniuria fieri dicitur, veluti si quis dicat, ego ille non sum qui furtum feci, idem de Penna in d. l. errat, versio. postquam autem, & in summa de dolo. Si per ironiam quis deformem pulcrum dixit, vel timidum Achill. m. Maledictiones granes etiam censentur iniuriae, & maledi. i. regnum Dei non possidebunt, 1. ad Corin. 6. ¶ Sed ¶ eo grauior iniuria, quo is qui maledicitur maior est: & seuerior ideo pena Et maledicens nomini Domini, lapidabatur ex precepto Dei, Lem. 24. ¶ Et ¶ qui maledixerit, Exo. 21. c. ceterum, 86. dist. patri vel matri, morte moriatur. In legibus Langobardorum in lib. 1. leg. Langobar. tit. de conuictis, rex Rhotariarius statuit, Si quis alium argam, id est, cucurbitam seu cuculum, per furorē clamauerit, & negare non potuerit, & dixerit quod per furorē dixisset, tunc iuratus uicat, quod eum

argam non cognouisset, & postea componat pro ipso iniurioso verbo, s. l. d. 12. Et si perfererit & dixerit se posse probare, per iugnam eum conuincat, si potuerit: aut componat vt supra. In lege Salica in l. Sal. tit. 33. de conuictis, §. 2. Qui alium fa. latorē, vel mulierē meretricem appellauerit, 600. denarius, qui faciunt 15. solidi culpabilis est. Et qui conuincatur vel vulpeculam conuincatur, 120. den. qui faciunt solid. 3. si leporem, §. 4. eod. 240. denar. qui faciunt solid. 6. Si delatorem, §. 6. eod. 600. denar. id est, 15. solidi. Si quis autem, §. 5. eod. exprobrauerit, quod scitum iactasset, & fuga lapsus esset, nec probaret, 600. denar. qui faciunt sol. 15. ¶ De ¶ iniuriis in magistratum dictis, sic statuit Theodericus rex Gotthorum, Cassiod. l. 1. uaria. e. p. 127. a Theoder. Specioso scripta. Sed ne forsitan magnificos viros loquacitas popularis offendas, presumptionis huius habenda discretio est. Teneatur ad culpam quisquis transenti reuerend. s. mo senatori iniuriam si fuerit, si male optauit, cum bene loqui debuit. Et rursum idem d. lib. 1. 4. §. 31. Edictali programmate desinimus, vt si atroces iniuriae in quempiam senatorum vox iniuriosa praesumserit, non uersi se a patore vbi audiendum, vt pro qualitate facti descripta recipiat, promulgatum sine sententiam. ¶ Solon ¶ prohibuit etiam, Plut. in vit. Solon. in de-
functos conuicia conici: nam & plum est, sacros ducere qui e-
vita decesserunt, & iustum iis qui esse defuerunt abstinere, & ci-
uile iniuriarum aliquando modum disternerent, nec in infinitum
progredi sinere. In viuum autem, si quis sacris in locis, vel in iudicio, vel apud magistratus, aut cum spectaculo certaminum vi-
feret, maledictis esse inuocatus, is priuatum tres drachmas, & ar-
rio alias duas soluere iussit. ¶ Publius ¶ Mutius, auctore Cicero, ¶
ne, 2. ad Herennium, mimum, qui Lucium Accium poetam
in scena nominauerat, cum nihil aliud defenderet, quam licere
eum nominare, cuius nomine scripta dentur in vulgus, hoc ipso
condemnavit, habita ratione videlicet personae, temporis, ac lo-
ci conditione: quae a mimo, & de scena, & in conspectu populi
Romani totius dum res non seria, sed ludicra agitur, quenquam
exiguam virum nomine compellere non parituntur. Nam et si
plures in instrumentis legi (sua nomina moleste ferunt, quanto
magis a mimo pronuntia? ¶ Quamquam ¶ Theodericus Got-
thorum rex, Specioso scribens apud Cassiodoram. Mox gra-
ues in spectaculis, inquit, quis requirat. Ad circum ne sciunt commu-
re Catones. Quicquid ibi gaudenti populo dicitur, iniuria non puta-
tur, locus est qui defendi: excessum Cassio. lib. 1. e. §. sol. uaria. 1. §. 27.
Theode. Specioso. Ego tamen multum exprestum iniuriae causa,
vel quod ad iniuriam contorqueri possit, abire non sinerem. Si
enim priuatum maledicere, vt irridere quemquam non licet,
multo magis nec publice: vix enim de aliquo semel concepta o-
pinio, a vulgo deponitur, & in fabulam alioquin bonus facile
transit. Eupolis poeta merito putatur in mari submersus ab iis,
contra quos fabulam Baptas scriperat & exercuerat, vt scribit
Platonius in fragmentis de differentiis Comædiarum, quae ex-
stant inter veterum comicorum sententias. Supra etatem Amilii
Probi & antiquitus, apud Spartanos non licebat aut comæ-
dias aut tragædias audire vel serio, vel ioco, quae contraria legi-
bus loquerentur, vt auctor Plutarchus in apo. lib. 7. ¶ Augustinus
Caesar, ¶ Pyladem histionem vrbe arque Italia submouit, quod ¶
spectatorem, a quo exhibilabatur, demonstrat fletu digito, conspi-
ciumque fecisset. Sueton. in Augusto, c. 45.

De iniuriis, Scripto factis. Cap. 6.

1 Iniuria scripto facta grauior quare.
2 Libellos famosos facientes, & habentes vt puniendi. 3. §. seq. 4. §. 6. 7. 8.

Iniuria, ¶ quae literis commendatur, maior iudicanda est, vt i-
pote quae & consulo facta sit, & quae diutius perseneret in
conspectu hominum. Vocis facile obliuiscimur, at litera scripta
manet, & per manus plurimorum longe lateque vagatur, & tan-
dia subsistit dedecus, quâdiu memoria remanet, nihilque deceta-
bilis est dedecore, vt ait Cicero 3. Philippi. Qui & alibi, idem i.
Tusculan. de decus maius malum esse dicit, quam dolorem. Dolo-
rem, inquit, existimo maximum malorum omnium: esiam enim maius
quams dedecus non audeo id quidem dicere. Et me pudet tam cito de
sententia esse dieictum. ¶ Quamobrem ¶ qui libellum, carmen,
aut historiam ad allicium infamiam scripserit, composuerit, edi-
derit, dolove malo fecerit, quod quid eorum fieret, iniuriarum
nominē tenetur, §. iniuriam, de iniur. apud Inst. Fitque economi-
ne reus condemnatus, intestabilis, l. lex Cornelia, §. 5. si quis li-
brum, & l. quod senatorum consilium, eod. tit. id est, ob carmen famo-
sum condemnatus, neque testis esse potest, nec testamentum con-

condere, *lib. carmen, 21. de testib. P. l. cum leges. Et l. qui, §. fin. de test. in P. Idem statuendum si quis in libello principi dato, vel alii quem infamet, l. item apud Labonem, l. 5. §. si quis libello, de inur. P. Si carmen conscribat, vel proponat, vel canter aliquid, quod pudorem alicuius lædat, d. l. item autem, §. hac autem fere sunt. Proinde quod maius est, si quis famosum libellum siue domi, siue in publico. siue quocunque loco ignarus repererit, aut contempere debet priusquam alter inueniat, aut nulli confiteatur inuentum: quod si non fecerit, vel non coram bufferit, vel si manifesta fuerit, ut auctor capitali sententia damnandus est, l. vni. de famo. libell. lib. 9. C. r. 36. c. fi. 5. q. 1. Nec admittitur huius criminis defensio per procuratorem, l. pen. §. ad crimen, de pub. iud. in P. c. vni. de accusat. Rota. 485. incipit scelericus, videlicet si criminaliter agatur, non etiam si ciuilitur: quia tunc priuatum iudicium sit actio ciuilitur proposita iniuriarum, l. iniuriarum, C. de inur. factis in argu. ca. tue, de procurator. Iure pontificio, qui in alterius iniuriam & famam, scripturam aut verba contumeliosa confinxerit, & competus scripturam non improbauerit flagellatur: & si quis inuenerit, nec fraterit, ut auctor iudicatur, c. 1. 5. q. 1. Et qui inuenti fuerint famosus libellos in ecclesia ponere, anathematizandi, ca. si quis, 5. q. 1. ¶ Constitutio Caroli 5. Cæsaris de causis capitalibus, art. 110. edita. in infamantem penam eandem irrogat, quam mereretur diffamatus libello, si eius criminis reus quo accusatur peractus esset. Rursum in comitis habitis Augustæ Vindelicorum, anno 1548. sub eodem Carolo, c. 34. inhibiti sunt libelli maledici, picturæ, ficturæ, scripturæ, pasquilli, & alia, quæ in alterius infamiam fiunt, constituta pœna carceris, & multæ: neve Typographi sub eadem pœna, & officii Typographici ademptione, audeant hos libellos excudere, aliove, quin prius eius loci magistratibus communicauerint, se copiam fecerint, & nisi apposterint locum & tempus ubi excudunt, nomenve auctorum. Inhibeturque huiusmodi libellos, picturas, imagineve veritas potestas vendere, donare, emere, habere. ¶ Ex t. senatusconsulto Romano olim, libri Labieni, ut nimium mordaces, combusti sunt eo etiam viuentis, ut ait Seneca lib. 10. De cleme. in princ. ¶ Athenis t. prætor Mori, hide, decretum scriptum de nemine a comitis perstringendo: quod tamen abrogatum scribit Suidas ab alio prætor Euthymene, Suid. in Euthyme. redditaque comitis licentia. ¶ C. Lutorius t. Prifcus, magni nominis poeta & eques, qui in Germanici mortem carmen egregium scripserat, ac magnæ pecuniæ vim pro eo acceperat, ac cutarus est, quod per morbum Drusi carmen in eius mortem scripserat: & ideo a Senatu condemnatus obiit, Dio. Cass. lib. 57. hist. 7. Roma. ¶ Anaxandrides t. poeta comicus Rhodius, fame atque inedia mori ab Atheniensibus coactus est, quod eos optimas quidem leges habere, malis vero uti dixisset, ut meminit Ouidius in l. 1. ¶ Sorades t. Cretenis Phylacôn, id est, nugatum carminum poeta, cum de rege Ptolomæo plura impudentius scripserat, in plumbeo vase conclusus in mare demersus est, auctore Athenæo Dipnoso, lib. 14. c. 7. Plutarchus autem in Pedagoga, i. plum in carcere contabuisse adfert. Sanctum lege 12. tab. ne quis maledicium in quemquam scriberet carmen, aut vltimo afficeretur supplicio, ut testatur Cicero de Repp. §. 4. Tusculan. Horatius lib. 2. satyr. 1.*

Si mala considerit in quem quis carmina, ius est Indiciumque.

De iniuriarum Abolitione. Cap. 7.

- 1 Iniuria quot modis aboletur.
- 2 Iniuria condemnatus an sit infamis, §. 7.
- 3 Palinodia iniuriarum, emenda honoraria est.
- 4 Poetis Roma maledicentia castigata, §. alibi.
- 5 Iniuriarum actio morte quomodo tollatur, & quando transeat in heredes.
- 6 Iniuriarum libellum scandum inter Christianos maxime, §. n. 7. 8. 9.
- 7 Iniuria quomodo expresse vel tacite remittatur, Et 11.
- 8 Iniuria remissa censetur de simulatione.
- 9 Iniuriarum actio anno exstinguitur si non agatur.
- 10 Iniuria mutua an admittant compensationem.
- 11 De contumeliosis dictum Aristotelis.
- 12 Iniuria leues vel panam non habent, vel habent non infamantem. 17. §. 18.

¶ Iniuriarum t. abolitio pluribus modis fit, vel soluta pœna ciuilitur vel criminali imposita, §. in summa, de iniuriis, ap. Just. l. 7. C. eo. l. i. eo. in P. vel palinodia seu recantatione, vel morte, vel recantatione, seu remissione, vel alius excusationibus. De modo pri-

mo, generalis est regula: solutione eius quod debetur, tolli omnem obligationem, §. i. quib. modis toll. oblig. ap. Just. Ideo pœna exacta, satisfactio iniuriato facta, nihil est, quod de iniuriis vindicatis conqueratur quia eas passus est: quia satisfactio, solutionis instar est, l. solutionis, §. 4. de solutio. P. l. solutionis, 176. de verbo oblig. l. omnes, 23. in ver. luisse, C. de pœ. Quæ sit illa legitima satisfactio, iam in singulis membris iniuriarum tradidimus. ¶ Admonendi tamen sumus, quamuis iniuriarum actio hoc modo aboletur intuitu iniuriati, nihilominus in persona iniuriantis condemnati, veluti cicatrices iniuriæ commissæ remanent: iniuriam videlicet si iniuria commissæ fuerit atrox, non si modica, secundum plerumque iuris interpretes. Quamuis Angelus & pro modica damnatum infamem dicat, Angel. in l. infamem, de pub. iudic. Quem sequitur & communem opinionem esse adfirmat Felinus ad ca. cum te, nu. 9. de ve. iud. & alii, vide Fuluum Clarum, l. 5. senten. in §. iniuria, nu. 7. Quibus tamen ego repugno, nisi pœna imposita infamiam habeat. Potius enim laudo perfectam amnestiam iniuriarum, quam præteritarum notam. In grauibus portor infamiam comitari recte arbitror iniuriantes, non ut bis puniri pro eodem delicto videantur, hoc enim iura verant, l. licet, in fin. ante, ca. p. si abul. l. omnes & l. pen. de pen. C. l. bona fides, de regul. iur. P. sed ut pœna durans, a simili iniuria inferenda deterreat & quia, ut paulo post dicemus, iniuriarum actio per se famosa est, l. prætor edixit, 7. de inur. P. l. de his qui not. inf.

¶ Secundo, t. ut plerumque iniuriis satisfit verbalibus, aut scripto prolatis, cum quis Palinodiam corum, quæ temere protulit, iubetur agere, eo loco ubi protulit, vel alio loco, vel presentibus testibus adhibitis, dicimus multa vel emendam honorariam: quibus & additur multa numeraria. Sic legimus remissam iniuriam Stesichoro poetæ, qui oculis priuatus fuit, quod carmen famosum & maledicum coniecisset in Helenam: restitutum autem visum postquam palinodia laudes eius cecinit. Indicat & his verbis Horatius Epod. ode 17.

Infamio Helenæ Castor offensæ vice,
Fraterq; magni Castoris victi prece,
Adempta vati reddidit lumina.

¶ Absoluuntur t. hodie rei iniuriarum simplicium verbalium acti, si coram iudice summarie & de plano inficiuntur se iniurias pronuntiasse, & si profiteantur, conuenerunt in sua opinione esse bonæ famæ & opinionis, l. o. Pap. l. 2. R. h. p. o. ar. 11. 2. ar. pen. §. si. Sic Næuius poeta cum ob assiduum maledicentiam & probrum in principes ciuitatis, more poetarum Græcorum dicta, in publica vincula Romæ a Triumuiris ductus fuisset, postquam alias fabulas in carcere scripsit, in quibus delicta sua & linguæ petulantiam, qua multos antea læserat, aperitissime diluit, facile vinculis solutus est, ut ait Aul. Gellius l. 3. c. 3. Quæ intelligenda sunt, quando ipsa palinodia tantundem restituitur famæ, quantum iniuriæ dictio ademerat: alioquin si remaneat iniuria post palinodiam, alia satisfactio coniungenda. Et tunc qui iniuriam intulit, non potest se tueri dicendo, se non habuisse animum iniuriandi: quia verba vel facta quæ iniuriam sua natura continent, animo censentur dicta iniuriandi, nisi manifestis probationibus contrarium appareat, Socin. consi. 146. nu. 7. Ver. circa tertiam. volum. 1. Paris. consi. 26. l. 19. nu. 4. qui dicunt esse hanc DD. communem sententiam. Idcirco ut plena sit satisfactio, recantatio iniuriarum, ut plerumque fit, cum face ardente manu comprehensa rei nudis pedibus, & indulto corpori obuoluto venia proclamata iniuriato: & illa dicitur proprie forma emendæ seu emendationis honorabilis. ¶ Tertio t. Mors omnia soluit, §. deinceps, de 5. nupt. in auth. & conuenienter actione iniuriarum. Iniuriarum actio in bonis nostris non est priusquam contestetur, l. iniuriarum actio, 28. de inur. P. ut antequam proposita sit, non possit tranfire ad heredes §. si heredibus, de perp. & temp. actio. nec heredi, nec in heredem datur, nisi lite contestata, l. iniuriarum, 13. de inur. P. l. 1. §. pen. & si de prima. da. l. P. Est enim famosa actio, id est, quæ condemnato irrogat infamiam, l. prætor edixit, 7. de inur. P. l. de his qui not. inf. P. Sic fere etiam in aliis pœnalibus & famosis obseruatum est, l. pen. de in us voc. l. in honorariis, de actio. P. l. 1. de perp. & tempo. actio. Litis autem contestatio heredes utrinque obligat utriusque, ad pœnam numerariam, non corporalem, l. i. ex del. de si. in quan. heredi. tene. ¶ Placet t. autem horum decisio vel maxime, 6. quia ira mortalium aliquando esse mortalis debeat. Item quia, ut do. uimus, quantum fieri potest, sine publica nota iniuriarum obliuisci maxime Christianum fit, & prudentum alioquin hominum. Et sic publice fieri interest ad pacem conseruandam,